SI de calumnia. Diuidit. cõtinet tria dicta que patẽt in rubro. secunda pars ibi: pp. tertia ibi: q̄uis. Do. Emanauit ista decre. ad declarationẽ cor᷑ q̄ no. her. de iureiur. ex lr̃is in vlti. glo. Inno. ⁊ Hosti. s̄. e. lr̃is. Abb. s̄. e. c. i. Guil. i Spec. e. ti. §. i. i prin. ⁊ ver. quartũ. ⁊. §. ij. v̄si. qd si nõ. ⁊. §. restat. ⁊ Host. in summa. e. ti. §. qñ. ver. vnum tamen.

a Calũnia. euitanda. sic. xiij. di. nerui. ibi: vnusq̄sq3 hẽat suã pp fornicationẽ. s. euitandam.

b Veritate. q̄ solũ olim i spiritualib⁹ p̄stabaꝛ vt i fine videbis.

c Existat. videbaꝛ 3: primo ex ordine rubrice. s̄. eo. scd̃o ex ordine illius lr̃e. s̄. de elec. dudum. ver. lite vero ⁊c. ⁊ erat expressum. C. e. l. ii. i prin. s̄. eo. c. i. ⁊. c. cũ cãm ad hoc facit lex que dicit qd̃ procurator añ litem ɔte. p̄stare d3 cautionẽ3 de rato ⁊ tunc si p̄stita nõ fuerit postea nõ prestabiꝛ. ff. de pcur. l. põp. §. rati. s3 ɔtrariũ est verũ: ut h̄ vides. ⁊ sic p̄dictorũ doctor᷑ cõprobaꝛ opinio. Et de iuramento de veritate videbaꝛ casus õ iureiu. ex lr̃is ad hoc. s̄. de fide instru. cum Ioan. ver. verũ. ⁊. j. de testi. presentiũ ad hoc. ff. de dã. infec. q bona. §. pe. nec enim semp ordinẽ scripture seruamus. ff. de sol. l. nec ordo. ⁊. s̄. de rescrip. cãm que ⁊ cũ i totũ tacite omittaꝛ: vt. j. pri. rñ. multofortius ad tẽpus. Ad cõtraria rñde verũ eẽ id fieri õbere: vt dicit hec lr̃a sed si nõ fiat non propterea vitiatur q: aliis iuribus sustineꝛ: vt dixi ⁊ facit qd̃ no. s̄. de spon. du. tua in vlti. glo. predicta lex põponi⁹. §. rati. i alio casu loqtur ⁊ est illõ q: p cõstitutionẽ litis factus est procurator dominus litis. s̄. de procur. c. i. eo. lib.

SI de calũnia[a] seu de veritate[b] dicẽda in primo litis exordio nõ iuretur ut d3: poterit postmodũ i q̄lib3 pte litis iurari: cũ hmõi iuramenta prestari ab initio de substantia ordinis iudiciarij non existat[c]. Propter[d] omissum quoq3 tacite[e] in tota[f] cã calũnie iuramentum iudicialis processus alias factus legitie[g] non ẽ null⁹: nec ẽt ãnullãd⁹[h]. Quãuis in causis spiritualibus in quibus d3 de veritate dicẽda iurari: canones nõ idicãt alicui calũnie iuramentum[i]: nos tamẽ q: frequẽter calũniari videm⁹ i ipsis[k]. vtile[l] reputam⁹ qd̃ simul sicut pleriq3 obseruant[m] tã de veritate dicenda q̄3 de calũnia vt via p̄cludaꝛ calũnijs iurari debeat i eisdẽ[n]. I. Dez.

In cã appellationis iurari d3 õ calũnia ⁊ veritate dicenda: hoc primo. Scd̃o dꝛ q̄ procurator deputatus post iuramentum calũnie iurabit de calũnia. Tertio q̄ iudex quotiens sibi vꝛ exigit iuramentu3 malicie: etiam si de calumnia vel veritate iuratum sit. Io. an.

IN appellationis cã quãq3 in principali iuratũ[o] fuerit p̄sta ri iubemus calũnie iuramentum[p]: idẽ in iuramento de veritate dicenda[q] volumus obseruari. Procuratores[r] quoq3 q post[s] iuramentũ calũnie deputanꝛ[t] teneri volum⁹ vt calũnia viteꝛ ab ipsis[v] ad subeũdũ hmõi iuramentũ[x]: etia3 si a suis dñis qd ponere aut rñdere seu agere debeãt sint instructi[y]. In omnibus[z] autem causis nedum ante: sed ẽt postq̄3 lis fuerit contestata siue de veritate siue de calũnia sit iuratum in ip̄is: põt iudex a partibus exigere iuramentum malicie[τ] quotiẽs viderit expedire. I. Dez.

Procurator habens sp̄ale mãdatum iurat de calumnia. Io. an.

NUllã tibi iudex iniuriã[ɔ] fecisse censetur: q procuratorem tui aduersarij[ꝫ] constitutum ad causam habentem super hoc speciale mandatum admisit ad prestandũ in ea calumnie iuramentum[a].

Rubrica De restitu. spoliatorum.

I. Innocentius quartus.

In ciuilibus non admittiꝛ spoliationis exceptio facta ab alio q̄3 actore. In criminalib⁹ admittiꝛ fcã a tertio: dũmodo sit de tota sbã vꝛ maiori pte: exceptio pbari d3 ifra

d Propter. declarat qd̃ no. s̄. de testi. tuis in vlt. glo. C. de iura. calum. l. ii. §. sed quia.

e Tacite. expresse vero remitti nõ põt. C. de iura. calũ. l. ii. §. s3 q: nec valeꝛ cõsuetudo de ipso nõ prestando: de iura. calum. ceterum.

f Tota causa. nedum in principio cause vt. s̄. prori. rñ.

g Legitime: puta libello dato lit. cõte. ⁊ iudice snãnte in scriptis: sedẽdo ⁊ p se recitando: qd̃ dic vt. s̄. de libel. ob. c. i. j. de sen. ⁊ re iudi. c. vlti. ⁊ non die feriato. s̄. de fer. c. vltimo. Io. an.

h Annullãdus. approbata ẽ ergo opinio Ja. Bal. Io. Cre. Pilei. ⁊ sequacium: q hoc dixerant: q: tũc demũ exactũ p̄stari debeat. ff. de no. ope. nũ. de pupil lo. §. qui opus. ff. de iureiu. iusiurãdũ. §. q ius. ad hoc. ff. de pcu. filiusfa. §. veterani. C. eo. ti. ita demũ. ⁊ ad hoc. s̄. õ pba. qm̃ ɔtra. vbi õ iuramento nil dixit. Et reprobata est opi. Azo. ⁊ Mar. qbus ɔsentit Host. s̄. e. ceterũ. ⁊ i p̄dicta decre. tuis dicentes q̄ ẽt si tacite omitteꝛ nõ ualeat iudiciũ. i. snĩa. ij. q. vi. §. diffinitiua. C. de sen. ⁊ inter om. iu. prolatam. quam intellige cum fuerit exactũ: ⁊ p eis faciebat predicta decre. ceterũ: ⁊ p̄dictus. §. s3 q: vbi videtur q̄ ex dissimulatione etiam non possit omitti sed expone ibi simulatione. s. cum simulant se nõ calumniose agere: vt ibi dicit accur.

i Iuramẽtũ. s̄. e. ti. c. ii. Et erat rõ q: i spũalib⁹ p̄sumebaꝛ q̄ sp eẽt de⁹ i memoria: ⁊ sic nõ calũniarenꝛ litigãtes ⁊ hoc pbat lr̃a sequens. Reddebat inno. i predicto. c. tres rõnes. Prima q: rigor i spiritualibus nõ seruaꝛ. de do. ⁊ ɔtu. ca. i. Scd̃a q: l3 iuramentũ nõ sit peccatũ cũ ex frequẽti iuratione sepe sequiꝛ peccatu3. s̄. de iureiu. ⁊ si xp̄s: maxime cũ de credulitate sit hoc sacr̃m. Tertia q: hoc iuramentũ ẽ a malo nõ credẽtis. de elec. significasti. sed parum valẽt he rationes: cũ in ciuilibus locũ habeant.

k In ipsis. ⁊ sic equũ fuit ex quo cessabat cã: cessaret ⁊ ɔstõ. s̄. de ap. cũ cessãte cum si.

l Utile. i. necessariũ. ff. qñ ap. sit. l. i. ⁊. ij. q. vi. biduũ vel dic p̄prie vt si iudex videat tales p̄sonas de qbus non sit aliqua calũnie suspitio exiget solum veritatis sacramẽtum. primũ tutius ⁊ verius reputo.

m Obseruãt. obseruabat hoc dñs Guil. vt no. i spec. e. ti. §. i. ver. quartũ no. hoc her. equũ eẽ. s̄. e. c. ii. vt in p̄dicta decre. ex litteris de iureiur.

n In eisdem spiritualibus causis. Nunquid in criminalibus iuretur de calũnia dic vt no. C. eo. l. i. ⁊. s̄. eo. c. i.

IN appellationis. Cõtinet tria dicta vt p3 in rubro fm ibi: procuratores. tertiũ ibi: in oĩb⁹. Do. Per p̄mũ dictũ determinãꝛ que no. p Accu. C. eo. l. ii. in prin. ⁊ no. inno. ⁊ Host. pe ⁊ abb. s̄. eo. c. i. super verbo quecũq3 cã. Guil. in Spe. eo. ti. §. ij. ver. quid de cã. Bar. brix. in qõne. veneriali q̄ incipit queritur verũ in cã. Et per predicta videre potes q̄ hic reprobaꝛ opi. Pla. ⁊ Azo. qui dicebant q̄ ex quo iuratũ erat in principali non iurabitur in causa appellationis in auc. de his qui ingre. ad ap. §. fi. col. viij. ⁊ p eis faciũt oĩa iura. p que pbaꝛ q̄ eadẽ sit cã ap. cũ p̄ma. xvi. di. habeo. ij. q. vi. si quis i quacũq3. C. vt in vna ⁊ eadẽ cã. l. i. ff. de iudi. pponebaꝛ. Io. Cre. Hu. Gof. ⁊ supradicti doctores 3: quor᷑ hic approbaꝛ opi. p eis. vt. q. iiij. omnis. ⁊. ii. q. vi. si ep̄s. C. de iudi. pperandũ in auc. vt. li. iur. in prin. ibi tñ Accu. tenet primam. ff. de dã. ifec. qui bona. §. pe. Io. an.

o Iuratũ. propter hoc erat dubitatio: q: nõ videbatur tũc debere iurari: ⁊ q: bis iurandu3 nõ est: ⁊ q: tũc supfluũ videbaꝛ iuramentũ: qd̃ faciẽdu3 nõ est de iureiu. ⁊ si xp̄s de pba. c. ij.

p Iuramẽtũ. sed õ calũnia iurari debet stati3 post lit. cotest. vt. s̄. c. p̄ri. no. ergo arg. q̄ faciẽda est lit. cõtest. in cã appellationis õ hoc no. s̄. de testa. c. Rainaldus ver. dilectus.

q Dicenda. si talis est cã in qua iureꝛ de veritate: vt in fi. c. dicitur.

r Procuratores. Emanauit iste ver. ad declarationẽ glo. p̄dictarũ Inno. Hostiẽ. guil. in Spec. e. ti. §. sequiꝛ. i fi. ⁊ ei⁹ hic approbaꝛ opi. ⁊ r̄probaꝛ opi. Host. qui tenebat contrarium.

s Post. hec erat dubitatio: q: nõ videbatur bis iurandum. C. e. ti. auc. hodie.

t Deputanꝛ. ab ipsis principalibus. vel a procuratoribus q post litis conte. substitueꝛ poterũt. s̄. eo. lib. de procu. c. i.

u Ab ipsis. no. q̄ l3 procurator iuret in aĩam dñi. xvij. q. iiij. metuentes. c. di. optatũ. lxiij. di. tibi dño vbi õ hoc. ⁊. s̄. eo. li. de elec. procurator sacr̃m tñ calũnie in aĩam dñi ⁊ in p̄priã prebet vt hic vides: al's aũt q̄re iuraret: ex quo dñs iurauerat: ⁊ in hoc casu nõ ẽ necessariũ sp̄ale mãdatu3 de sindico vero dic vt. s̄. eo. in pertractandis.

x Iuramentũ. No. ad qõnem qua queriꝛ: an heres vel successor teneaꝛ iurare: ex quo defunctus iurauerat. Et dic q̄ sic per hanc litterã q̄ p auc. C. e. ti. principalis. ⁊ per. l. ff. de dã. infec. qui bona. §. pe. potuit. n. defunctus habere bonã fidẽ: ⁊ heres vel successor malam. ff. de accusa. si cui. s̄. de re. credi. generaliter primo responso. licet quidam contra quia heres ⁊ successor eadem persona cum defuncto censentur in auc. iusiurã. qd̃ a moriente presta. §. ij.

y Instructi. in hoc casu recitabanꝛ predicti doctores non debere procuratorẽ iurare. q: q faciunt per aliũ ⁊c. de reg. iur. qui facit p alium.

z In oĩbus. declaratur per hoc qd̃ no. s̄. de resti. spo. litteras in glo. antepenul. ⁊ de proba. c. ij. ⁊ reprobatur qd̃ nota. de testi. presentiu3. in glo. iuramentum. in fi.

τ Malicie. l3 ergo ex quo iuratũ est de calũnia amplius in eadem cã õ calumnia iurandũ nõ sit: vt. C. eo auc. hodie ab eodẽ. ⁊. s̄. proxi. respon. de malitia tñ hñ iuratur: puta cũ suspicaꝛ iudex q̄ maliciose proponatur exceptio petatur dilatio: ad hoc de excep. pastoralis de testi. vltra tertiam. C. de fi. instru. l. vlti. xxx. q. v. iudicantem.

NUllam tibi. Quia breue est non diuiditur. Do. emanauit ad declarationem coru3 que leguntur ⁊ no. C. eodem ti. l. ij. §. si aũt abfuerit. ⁊ per her. s̄. e. c. ii. ⁊. c. ceterum. ⁊ per. Inno. ⁊ Host. s̄. eo. cũ cãm ⁊ per Guil. in Spec. eo. ti. §. restat. ver. quid ergo. Io. an.

ɔ Iniuriam. quã si inferret: iudex nõ esset. s̄. de vb. sig. forus in fi.

ꝫ Aduersarij. ⁊ sic erat procurator singularis persone. de sindico enim vniuersitatis vel collegij nõ dubitamus qui iuret. s̄. eodem in pertractandis. ⁊ capitulo sequenti.

a Iuramentum. dicunt quidam q̄ olim procuratores indifferenter iurabant. ff. de dam. infec. qui bona. §. pe. sed fuit postea statutum q̄ solu3 principales p̄sone iurent. ff. eo. ti. l. ij. §. si aũt ⁊. s̄. eo. ti. c. i. qd̃ verũ ẽ nisi procuratores habeant sp̄ale mandatũ vt hic. ff. de iureiu. l. iusiurandu3 qd̃ ad pecunias. Alij dicebant q̄ procurator priuati etiam cũ sp̄ali mandato ad iurandum nõ admittitur per prima iura sed quia non expedit iura corrigi vt. s̄. eo. de elec. cũ expediat: dic. l. qui bona. non esse correcta3 sed loqui i casu decre. istius. s. cũ habeat procurator speciale mandatum:

.xv. dies als sit cōdēnatio expensarū. Excipiēs de spoliatione facta a tertio infra certum tps a iudice statuendū dȝ restitutionem petere alias excusabitur exceptione nō obstāte. Ultimo dr q agenti sup reb⁹ ecclesiasticis nō ob. exceptio spoliatōis priuatarū rex vl ecōuerso. Jo. an.

Requens[a] et assidua nos querela circūstrepit[b]: q spoliatōis exceptio non nūq̄ȝ in iudicijs calūniose[c] pposita cās ecclesiasticas ipedit et pturbat. dū.n. exceptioni[d] insistit: appellationes interponi contingit et sic itermittitur[e]: et plerūqȝ pimit[f] cāe cognitio pncipalis: et ppterea nos q volūtarios labores[g] appetimus vt qetē alijs pparemus: finē litibus cupientes imponi: et calumnie materiaȝ amputare. Statuimus[h] vt in ciuilibus negocijs spoliatiōs obiectu: q̄ ab alio q̄ȝ ab actore[i] facta proponitur iudex in pncipali pcedere nō postponat. Sed si in ciuilib⁹ ab actore: in crimialib⁹ aūt se spoliatuȝ reus asserat a quocūqȝ[k] infra.xv.[l] dierū spatiuȝ post diem i quo pponit[m]: qd asserit[n] cōprobabit: aliogn[o] i expēsis q̄s interi actor ob hoc fecerit. iudiciali taxatione[p] p̄habita cōdēnet: alias si iudici equū visum fuerit puniēdus[q]. Illum aūt spoliatum intelligi volumus in hoc casu: cū criminaliter accusatur: q tota sua substantia[r] vl maiori parte ipsius se per violētiā destitutū affirmat et sm hoc loq canones sano credēdū est intellectu. q: nec nudi contēdere: nec iermes inimicis oppone nos debem⁹: hȝ enim spoliatus puilegium vt non possit exui iam nudatus. Solet enim inter scholasticos dubitari: si spoliatus a tertio[s] de spoliatiōe cōtra suum actorē excipiat: an ei tps[t] a iudice debeat indulgeri infra qd restitutionē iploret: ne forte sic[u] velit existere: vt oēȝ accusationem eludat[x]: qd[y] satis equitati et iuri consonū estimam⁹[z]: q si infra tps indultū restitutionē nō petierit. et cām cū potuerit[&] non ducat ad finē: nō obstante spoliationis exceptione deinceps poterit accusari. Ad hoc sācimus: vt rerū puatarūȝ spoliatio agenti sup ecclesiasticis: vel ecōtrario nullatenus opponatur[?].

Bonifacius octauus.

Ecclesia q̄ petit restitutioneȝ decimarū quas se dicit ifra parochiā alterius possedisse nō auditur: nisi probet possessionē legitimam. Jo.

AD decimas quas canonici[y] sancti nicolai se asserunt[a] ifra parochiam ecclesie. B. clerici possedisse aliquādiu: et eis per eundē[b] clericos spoliatos fuisse nequaquā debēt restitui: nisi euidenter docuerint q earum possessionem legitime assecuti fuissent. q: eas occupasse[c] iniuste verisimiliter psumant[d] cum proueniant ex predictis infra alienam parochiam constitutis. Sitqȝ manifestum: nisi aliud ostendatur[e] eas de iure communi

Alij dicebant q cū pcurator p litis cte. fact⁹ sit dñs litis poterat de calūnia iurare; qd verū nō est nisi habeat ad hoc spāle mādatū: ut hic vides.

Requens. Hec est not. decretalis et diuidit in duas ptes pncipales. I prima ponit pemiū et cstōnis cā. i scda cstō ibi. statuimus. Itē scda subdiuidit i tres ptes. pma puidet qn obstat exceptio spoliationis in ciuilib⁹ et criminalib⁹ et tps pbandi et penā nō pbātis. scdo soluit scholasticā dubitationē ibi: solet. tertio certo casu phibet exceptionē ibi: ad hoc sācimus. Jo. an. Hāc decre. qdā intitulabant olim sub titu. de excepti. alij. sub ti. de resti. spo. et bn: vt hic vides. Jo.

a Frequēs. equuȝ fuit ergo sup hoc ius puisorium emanasse. ff. d legi. l. nam ad ea.

b Circūstrepit. i. pulsat vel ledit et sumpta sunt hec vba ex canone. liiii. di. frequens.

c Calūniose. sic. s. de do. et contu. finem.

d Exceptioni. spoliationis de qua. s. dictū ē.

e Intermittitur. i. differtur.

f Perimit. de facto intelligas non de iure: q: multi ppter tot ipedimēta: timore expensarū litem dimittunt. Et sic exponunt sm ber. q: exceptio spoliationis dilatoria est nō pemptoria. nō ob. l. C. vñ vi si qs in tātā: q: lȝ puatio dñii isurgat cōditiōe ex illa lege nō tñ ex interdicto vl exceptione ut no. s. de causa pos. pastoralis.

g Labores. hec uerba fuerūt sumpta de corpore auc. vt diuise iussi. sub [illegible]ba. glo. qsto. in pri. col. ix. [illegible] republica imperator [illegible] ducit insōnes. in auc. vt iudi. sine quoquo. suf. in prin. colla. ii. et papa idē de se dicit. s. in pemio huius libri. Jo. an.

h Statuim⁹. h fit iterptatio canonū antiquor d hac materia loquētiū.

i Actore. hoc erat iniquū q reus excipet c actorē d spoliatiōe facta a tertio cū i hoc n deliquerit actor: et id factū alteri⁹ sibi nō debebat obeē. C. d inof. test. si qs suo. versus fi. et. j. d reg. iu. nō dȝ. et peccata suos teneāt actores. C. de pe. sancimus. s. de his que fi. a maio. pte capitu. q̄sunt. et recitat hic ber. se nō meminisse aliquē excipientē sic in ciuilibus.

k A quocūqȝ. ecce differentiā iter criminalē cām et ciuilē vt in ciuili nō opponat spoliatio facta ab aliō q actore. In criminali sic cuȝ moderatione que sequitur: et rationes. j. sequētur.

l Ex parte tps pbandi q: malitiose sepi⁹ pponebat talis exceptio ut. s. dixit: sic in exceptiōe excōicationis. viij. dies sunt dati. j. de excep. pia.

m Proponit. q: dies illa non cputabit in. xv. sic dies in quo pponit excōicatiōis exceptio. j. de excep. pia. sic dies i quo cautū pmittit in quo sistere in iudicio oȝ nō cōputat i vicena milia passuū. ff. si quis cau. l. i. sic et dies psentatiōis lrar cū cōmittit cā ifra certū tps decidēda. s. de ap. super eo. ii. vbi de hoc: secus in. x. dieb⁹ q dant ad appellandū qbus tps snie platiōi cōputat. ij. q. vi. biduū. vbi de hoc. s. de re iudi. ad cōsultationem et vltimo istor. xv. dierū probari poterit exceptio: sic. ad. l. iul. de adul. l. pf. §. sexaginta et. l. is cuius. §. ex senatuscōsulto. et pōt peti bonorū possessio ifra cētesimū: dieȝ et cētesim⁹ in eo numero cōputat. ff. de succes. edic. l. i. §. qd dicim⁹. simile. ff. de verb. ob. l. q ante calendas. Jo.

n Asserit. se spoliatū in ciuilib⁹ ab actore: i criminalib⁹ a quocūqȝ. Jo.

o Alioquin. i. si infra illud tēpus non pbauerit.

p Taxatiōe. de qua dic vt. s. qd me. cau. c. vlti. in glo. que icipit. vltra quam. Bernar.

q Puniendus. pena arbitraria: ex quo nō statuitur hic certa pena. de offi. dele. de causis. ff. de iur. deli. l. i.

r Substantia. interpretatur et exponit hic papa canones illos. iij. q. ii. oportet. et. ij. q. ij. nullus vbi sunt hec vba. Ridiculū. n. videbat q criminaliter accusatus accusatorem suum per exceptioneȝ spoliationis rei modice et vilis ab accusatione repelleret: et est simile qd dicit lex q tutor a tutela excusari non potest ratione controuersie que est inter ipsum et pupillum suuȝ: nisi forte d oib⁹ bonis aut plurima parte bonorum sit controuersia. ff. de excu. tuto. l. propter litem. insti. e. ti. §. itē ppter litem lȝ illud iure auc. imutatum videatur i auc. vt hi q ob. se ha. phi. res mi. §. ii. iii. et. iiij. coll. vi.

s A tertio. i. ab alio q̄ ab accusatore. iii. q. i. episcopi. et. q. ii. cum ecclesie.

t Tempus arbitrarium ex quo certum non statuitur: ut dixi supra.

u Sic. i. spoliatus.

x Eludat. maliciis autē idulgendum non est. s. qui ma. accu. pos. significante. cum suis concordan.

y Quod. i. q̄ iudex terminuȝ statuat.

z Estimamus. et alii estimare debent. s. de re iudi. in cāis. et sic cōpellit aliqs agere ad idē. C. de inge. ma. l. diffamari. lȝ non precise. sed hoc vt excipere possit: ut h vides.

& Potuerit. alias non debet sibi imputari. s. eodem lib. de elec. cōmissa. s. de app. ex insinuatione. cum si.

? Opponat. itelligit ber. hoc quando inter ecclesiasticas psonas causa uertit: ne sit ctra. s. de ordi. cogni. cuȝ dilectus. vel dic q ibi de tēporalib⁹ contēdebatur que proprie priuate dicūtur: quia possunt a priuato possideri: res autē ecclesiastice vocantur h que non cadunt in laicum vt decime et alia spiritualia. ff. de leg. iii. l. hoc legatuȝ et est ratio hui⁹ dicti: q: agens nomie ecclesiastico nō agit suo iure sed nomine ecclesie: unde sicut procurator agens nomie alieno de iure suo non excipit: sic nec hic ad hoc. ff. de doli excepti. si procurator. Iteȝ res ecclesiastice sunt publici iuris sed de publico ad priuatum nō fit compensatio. C. de cōpēsatio. l. i. et. iii.

AD decimas. Pōt sūmari aliter sm Jo. mo. Agens restitutorio iudicio cōtra eum qui cōi iure iuuat dȝ docere de titulo. h. d. vel tertio sic. Spoliatus petens restitui contra illuȝ qui iure communi probato iuuatur succumbit si aliud non ostendat. hoc dicit: diuiditur in duo: q: primo casum soluit rationem subdens ibi: quia cas. Ho.

y Canonici. nomine ipsius ecclesie agētes q possunt: vt. s. de pba. ex litteris de cōces. pben. ex parte. vbi de hoc cum simi.

a Asserunt. ex hoc insultat presumptio contra eos que eis verisimiliter obstat secus si hoc nō constaret q ille decime essent in alterius parochia: et facit ad eā q dicam. j. e. li. de prescrip. c. i.

b Eundem. clericū. no. lram: q: hoc ius facit pro reo et contra actorē: si autem spoliati essent a tertio: ius cōmune lȝ faceret contra actoreȝ: nō tñ pro reo: vñ tūc decre. locum habere non puto: et facit qd dixi. j. de prescrip. c. i.

c Occupasse. in mala parte: alibi in bona. vij. q. i. factus. et. s. e. li. de procu. si duo.

d Presumatur. Ho. sm opi. Jo. qui no. xiiij. q. i. §. i. q laicus restitutiōeȝ decimarum petere non poterat per decre. s. de rescrip. causam. bar. brix. no. contrarium: cum laici decimas interdum possideant de facto. Ad decreta. illaȝ cām respondebat q decre. ipsa dicit detinere: non dicit possidere satis puto hāc decre. facere pro Jo. vt nisi laicus probet se legitime assecutum cuȝ sit contra cuȝ psumptio non auditur: qui enim restitutionē petit hȝ duo probare: se possedisse et spoliatum fuisse. s. eo. ca. olim. i. et. iij. Et aliud est possidere: et aliud in possessione eē. ff. de acqui. pos. si quis autem. et est simi. s. eo. ex transmissa. et quod ibi no. hic ergo est presumptio contra actoreȝ. et ius commune pro reo: possessio ergo et spoliatio probata non aduocant: vt fiat restitutio petitorio probato pro reo: ad hoc de cau. pos. cum ecclesia. et ca. cum dilectus. ff. de rei ven. officium. et ideȝ videt vbicūqȝ factum est pro reo notoriuȝ. de diuor. significasti. proprietas igit pro eo pbata ipsum in possessione defendat: ad hoc. ff. d superfi. l. i. §. qd ait. ff. depositi. l. bona fides. in fi.

e Ostēdat. vt cōpositio. titulus pscriptiōis: priuilegiū: vel aliō simile d donatione apostolice. j. de his que fi. a prela. cum apostolica. cum si.

a ¶ Ecclesiam. scilicet. B. clerici. Jo. an.

Actor. Duplex est huius. c. prouisio contra actoris contumaciam. secunda prouisio ibi: ad citationem. Domi.

b ¶ Ad terminum. cū indistincte loquat de quolibet termino siue peremptorio siue nō intelligendū vr sicut ꝛ ī reo dici solet q̄ p qualibet ɔtumacia etiā ante pemptoriū ɔdēnat ī expēsis. lꝫ solū post pemptoriū possit excōicari: de hoc. lxxiiij. dist. honoratus. iiij. q. v. in summa ꝛ. s. d peur. querelā. maior autē est cōtumacia actoris nō veniētis q̄ rei. iiij. q. iiij. c. i.

c ¶ Curauit. cū potuisset: vnde no. negligentiā vel ɔtēptū. ff. de re. iu. cōtumacia ad idē. s. ti. pri. c. i. §. solet.

d ¶ Venienti ergo non venienti nō cōdēnabit. sed cōpenset ɔtumacia cōtumacie. ff. de dolo si duo. ff. de compen. si ambo. Si aūt actor nō venit: ꝛ iudex fuit absens vel pñs: sꝫ pcedere nō poterat: an fieri debeat condēnatio. dic vt no. ī reo. s. eo. ti. c. vlti.

e ¶ Propter h. s. rōne cōtumacie. de peur. auditis. j. de excepti. pia. s. e. cū dilecti. ꝛ. c. finē. Et qualiter ɔ ɔtumaces procedi debeat dic vt no. s. e. put. ꝛ. c. causam.

f ¶ Legitie. qd dic vt no. ii. q. i. ī primis. s. eo. ti. finem.

g ¶ Admittēdus. ꝛ sic puniet in quo peccauit. s. de tēpo. or. litteras in fi.

h ¶ Sufficienter. vt sic pignora vel fideiussores dent. ff. mā da. si mādato. §. vlti. si autem hāc dare nō posset det iuratoriam: de dot. post diuor. resti. p vestras vbi de hoc ad idē. C. de epi. ꝛ cle. l. generaliter. Dicit aūt Inno. q̄ sufficit verbo cauere q̄ pōt verū dicere suata pdicta distin. ber.

ad eādem ecclesiam[a] pertinere.

Rubrica. De dolo ꝛ contumacia.

Innocentius. iiij.

¶ Actor contumax ɔdēnatur ī expensis: nec citatur vlteriꝰ ad sui petitionē reꝰ: nisi caueat de veniēdo.

Actor q ad terminuꝫ[b] venire ad quē citari aduersariū fecerat: non curauit[c] veniēti[d] reo in expēsis pp[e] hoc factis legitime[f] condēnet. Ad citationē aliā minime admittendus[g] nisi sufficiēter[h] cauerit q̄ ī termio[i] fideliter[k] dēat cōpere.

Bonifacius octauus.

¶ Iudex appellantē ꝛ recedentē citare vlterius non tenet si vult in cā procedere nisi forsitan appellationi renunciet. Jo. an.

Eam qui a tua interlocutoria vel grauamine[l] qd pte[m] ibi p ponit illatuꝫ a tua pñtia recedit appellans[n]. Cū ptestari[o] videatur hoc ipō se nolle corā te decetero litigare: citare ad alia q̄ postea in iudicio faciēda incūbunt[p] vel etiam ad sententiam[q] audiēdā[r]. Nisi spōte appellationi sue renunciet[s]: nō teneris[t]: nec iō minus q̄ ī eiꝰ absētia pcesseris[u] tuꝰ pcessus validus[x] reputari debebit.

Rubrica De eo qui mittitur ī possessionem causa rei seruande.

Innocentius quartus.

¶ Cū agitur de beneficio ecclesiastico ob contumaciam rei nō fit missio in possessionem sed ad sententiam li. non conte. procedit. Jo. an.

Eam q super dignitate p sonatu vel beneficio[y] ecclesiastico[z] obtinēdis[ꝛ] cū aliquo litigat possessore[ꝯ]: ob ptis aduerse ɔtumaciā cā rei suāde ī ipoꝝ possessionē statuimus non mittendum. Nec per[ẜ] hoc ad ea ingressus patere valeat vitiosus[a]. Sed licet in hoc casu contumacis abñtiam diuina replēte presentia[b] etiam lite non contestata diligenter[c] examinato negocio ipsum fine debito[d] terminare.

Rubrica Ut lite pēdēte nihil innouet.

Bonifacius octauus.

¶ Si ex duobus litigātibꝰ electis alter decedat renunciet vl'a p secutiōe cāe excludat: si lite pēdēte cū reliquo fuerit alia electio fcā nō tenet.

Dispendijs[e] que ppter electiōes diuersas ecclesie patiuntur interdum occurre

i ¶ Termino. primo. s. ad hoc. ff. de verb. obli. cū q calēdis. vel dic termino quocūq; quo ad eius petitionē citabit reus: hec est enim indefinita legis que equipollet vniuersali. vt. dixi. s. eo. li. de elec. vt circa. si ꝛ cautio prestat de perseuerantia litis. vsq; ad fi. C. de epi. ꝛ cle. auc. generaliter.

k ¶ Fideliter. presumit aūt malitiose abesse nisi ɔtrariū pbetur. s. q̄ impeditus fuerit de re iudi. cū bertoldus. de peur. querelam vbi de hoc.

Eam qui. Soluit casum dubium ꝛ rationem interserit ibi: cum protestari. Et vnum casum excipit: ibi: nisi. Domi. Et determinat no. per Inno. de accu. ad petitionē. per Guil. in specu. de cita. §. viso de temporū. ver. quid si qs recesserit.

l ¶ Grauamine. hoc dicit ex eo: q si appellaretur a diffinitiua: iā functus est iudex officio suo: de officio delegati. in lris. ff. d re iudi. iudex. Sꝫ ꝛ idē de illo videtur quo ad executionē que post sniam iminet facienda eadē ratione.

m ¶ Per te. loquitur iudici: sic. s. de iureiur. c. vlt.

n ¶ Appellans. ꝛ frustratorie. q si bene appellaret ex cā ꝛ forma: tunc ille a quo appellauerit iudex nō eēt. ꝛ sic appellans cōtumax nō eēt. De reuocatiōe attestationū post appellationē habebis. j. de appel. non solum.

o ¶ Protestari. no. q̄ ius fingit potestatē hoc ipso appellādo ꝛ recedēdo.

p ¶ Incūbunt. cōsiderato eo statu in quo tūc erat causa

q ¶ Sentētiā. puta q lis erat ɔtestata ꝛ liquet de cā: vel talis est cā in qua sniari pōt lit. nō cōtesta. qd dic vt. s. vt lit. nō ɔte. qm̄. ꝛ. s. e. put.

r ¶ Audiendam. si non esset cōtumax expresse citari debet ad sniam audiendam alias nō valeret snia parte absente. ff. que sen. sine ap. rescin. l. i. §. item cū ex edicto. ꝛ de hoc no. s. de offi. deleg. consuluit.

s ¶ Renunciet. qd pōt. ij. q. vi. si quis libellos. C. de ap. si qs ꝛ tacite etiā litigādo coram iudice a quo appellauit appellationi renūciat. s. de offi. dele. gratū de testa. cum venisset. si tñ interest aduersarij ad ipsum interesse tenet: q̄ dic vt no. s. de ap. interposita. §. ille deniq;.

t ¶ Non teneris. videbat ɔtrium p decre. s. de offi. dele. cū olim. i. vbi iudices citauerunt appellantē quē putabāt frustratorie appellasse. ad idē. s. vt lit. nō conte. accedēs vbi etiā iudices citauerāt quē putabāt frustratorie appellasse. ad idem. s. eo. put vbi papa mādat citari eū qui frustratorie appellarat. Sꝫ dic q̄ d necessitate citari nō dꝫ: vt hic ad decre. cū olim ꝛ decre. accedens dic q̄ ibi factū narratur non ius ponitur ad decreta. prout dico q̄ pro ista parte facit cum ibi papa mandat citari ad malitiam conuincendam. ergo id de necessitate nō erat q̄. s. citaret: ꝛ de hoc cōsueuit recitari: de accu. accedēs. ꝛ. c. ad petitionē. Sꝫ qd dicemꝰ de contumace: nunquid qui in vno actu iudicij fuit contumax ad alios actus citabitur. Dic q̄ sic vt. s. de testi. cū olim. vbi citatur cōtumax ad sniā audiēdā: q lꝫ cōtumax in vno actu cōtumax sit. nō ppterea ptestari vr q̄ in alijs ɔtumax eē velit: sed hoc malū cōtumacie sub colore boni. s. remedij appellationis defendit: qd simplr ɔtumax ñ facit.

u ¶ Processeris. als d inf.

x ¶ Validus. Quid de iudicibꝰ datis cū clausula q̄ si nō oēs. oēs simul nō pnunciauerunt. sed duo vnum: tertius vero aliud: illi duo volunt pcedere ad executionē sue sniē: queritur an possint tertio non vocato. ꝛ vr tertium ipsum non debere vocari arg. huius de exc. ꝛ. s. hoc lib. de ar. c. i. ꝛ. ff. d re iudi. duo ex tribus cum ergo ipsorū valeat snia. ergo ꝛ executio. Sed dic q̄ vocādꝰ est: nam lꝫ snia duorum teneat tñ alius articulus qui emergit ē oībꝰ cōis ita q̄ ad aliuꝫ duo tertio aduocato procedere nō possunt. s. de of. deleg. cām: ꝛ. c. prudentiā. §. adijcimus. alias sequeret q̄ si ī aliq̄ termīm assignatione unꝰ ab alijs discordaret illi duo illo ñ reqsito postea pcedere possent: qd est absurdū.

Eam qui. Diuiditur in tres ptes pmo ponit dictum. scdo ipsius rōnē. tertio contumacis psentationeꝫ. ha ibi: nec p hoc. tertia ibi: sꝫ liceat. Do. Ponit hec decre. duos casus spāles ɔtra duas regulas. Regulr. n. qñ agit reali ad cōtumaciā rei fit missio ī possessionē cā rei seruande: fallit in hoc casu. Iteꝫ regulariter non pcedit ad testiū receptionē vel diffinitiuā sniam li. non conte. fallit ī hoc casu: ꝛ ē ad declarationē eoꝝ que no. s. de dolo ꝛ ɔtu. cōtingit. Jo. an.

y ¶ Beneficio. quocūq;: ad hoc de pben. de maioribus. de ver. si. c. pe.

z ¶ Ecclesiastico. secus ergo si sup tpali pbēda: vel tpali bñficio agat q̄ cū talia possunt sine institutiōe canonica possideri nō hēbit locū decre.

ꝛ ¶ Obtinēdis. Quid dicemus de obtētis: pone ɔfirmatꝰ est q agit ꝛ in possessionē inductus: ꝛ tādē spoliatus ē: vt de cā pos. cū olim. ꝛ. c. sup. vel petit q̄ cōfirmatio de eo facta vel collatio sibi facta sortiat effectuꝫ de cōces. pben. post electionē de ap. post cōstitutis. ij. vel petit possessionē cōditiōe ꝛ canone reintegrāda: vt. s. de resti. spo. scpe. Nūqd in his casibus ob contumaciā rei fiet missio: vr q̄ sic p hanc lrām: que dicit dolū d obtinēdis. Sꝫ dic q̄ nō fiet hec missio: tum q decre. huius rō adhuc locuꝫ hēt tū q ago de obtinēdo qd nō habeo. s. detētationē saltē q̄ apud aliū ē. ff. d rei ven. offm̄. Itē missio ī possessionē est quodda auxiliū extraordinariuꝫ qd hꝫ locū solū vbi deficit ordinariū. ff. de mino. l cāe. ij. in prin. sed hic pcedi pōt ordinario iuris ordine lite non contesta. vt sequit ꝛ aptius hodie pbatur p clemē. de iudi. dispēdiosaꝫ. ergo nō hꝫ locū missio: ꝛ lꝫ doctores sic teneant tñ ob. lrā h posita q̄ dicit ingressus: nō dicit regressus qsi p id det intelligi: ꝛ p vbū obtinendis: q̄ in recuperandis nō habet locū decre.

ꝯ ¶ Possessore. qd si nullus possidet: sꝫ duo pone coelecti petunt: dic idē ppter eandem rōnē. s. de rescrip. iter ceteras.

ẜ ¶ Nec p hoc. ratio superioris dicti.

a ¶ Vitiosus. nō. n. pñt ex possessione hēri: sꝫ solū ex canonica istōne. ixq. i. legū. de isti. ex frequētibꝰ. j. de reg. iu. c. i. ff. de decu. herēnius. Si vero nō ageret de eccl'ia tanq̄ de bñficio: sꝫ tanq̄ d pprietate: tūc bñ hēret locū missio. vt pbat. s. vt lit. nō cōte. c. ij. de eo q mit. c. i. d v. si. dilecto.

b ¶ Pñtia. C. de iudi. pperādū. §. cū aūt. s. eo. li. de arbi. c. ii. in fi.

c ¶ Diligenter. hoc semp est faciendum. xxx. q. vlti. iudicātem.

d ¶ Debito. vt si liqueat vel liquere possit de cā pcedat ad sniaꝫ sm eā q̄ no. s. de dolo ꝛ contu. prout. ꝛ ē necesse q̄ ɔstet d iure actoris ad hoc ut sibi adiudicetur: nec sufficit q̄ constet possidentem ius non habere. s. de rescrip. olim. C. de rei ven. l. vlti.

Dispendiis. Tria facit: primo ponit ɔstitutionis cām secūdo cōstitutionē prohibitoriam: ibi: statuimꝰ. tertio decretū ibi: alias. domi. Emanauit ad declarationē eorū que no. Inno. ꝛ Host. s. de ar. ex parte. ꝛ de ele. dudum. ii. ꝛ de resti. in integ. c. ii. ꝛ compo. de consti. cum. M. ad fi.

e ¶ Dispēdijs. dicitur dispendiū longum ꝛ inutile: compendiuꝫ breue. vtile: de hoc de rescrip. c. dispendia.